

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok -- -- 4 koruny -- hal. Na pol roka -- -- 2 " -- " Na štvrt' roka -- -- 1 " -- " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ' : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
--	---	--

Rakovszkyho mandát.

Pri voľbe krajinského vyslanca v okrese Csorna proti grófovi Jozefovi Czirákymu kandidátovi liberálnej strany takrečenej národnej práce, po tuhom a ostrom zápase väčšinou hlasov zvíťazil kandidát ľudovej strany, skutočný vnútorný tajný radca Štefan *Rakovszky*. Proti mandátu Štefana Rakovszkyho, Alexander Sugár, ktorý sa predtým volal Strahl a jeho liberálni súdruhovia zadali petíciu, zvlášte na tom základe, že Rakovszký pred voľbou nenávisť šíril proti židovstvu a tak len poburovaním prišiel ku mandátu.

V zadanej petícii Sugár a jeho súdruhovia o tom pravda pekne-krásne mlčali, ako pred voľbou oni ľud búrili proti Rakovszkymu, ako ho tupili a znevažovali, len aby ho na politickom dejišti zcela nemožným učiniť mohli. Po zadanej petícii veľký plesot panoval vo všetkých židovských a liberálnych kruhoch a k tomuto jasotu pripojili sa aj národnári vodcovia v ich novinách a už vopred brúsili si zuby na to, že Rakovszkyho mandát zruší a za neplatný vyhlási kráľovská Kúria.

Petíciu, ktorú Sugár (Strahl) a jeho liberálni súdruhovia zadali, kr. Kúria začala pojednávať 13. septembra. Pojednávanie trvalo cez tri dni. Päť členovej II. trestnej rade Kúrie predsedom bol Michal Sebestyén, referentom bol kurialný sudca Janecsko. Petíciu zastupoval pravotár dr. Ármin Tetétleni, Rakovszkyho mandát bránil pravotár dr. Karol Bonta. Dostavil sa k pojednávaniu aj predseda prevedenej voľby, verejný notár kapuvársky dr. Ludvik Baditz, proti kto-

rému liberáli v ich petícii tiež zdvihli obžalobu. Dr. Ármin Tetétleni v dlhej prednáške vysvetloval zadanú petíciu, ktorú podávame v nasledujúcom krátkom výťahu :

Národná pracovná strana, ktorej kandidátom bol Gróf Jozef Cziráky s osem hlasmi ostala v menšine pri voľbe. Petíciu podpísali : dr. Elek Kiss, čornánsky pravotár so štrnásť druhami, obžalovali spolu aj predsedu voľby Ludvika Baditz. Dr. Tetétleni na základe tejto obžaloby tvrdil, že Baditz ako predseda druhej, hlasy sbierajúcej kommissie, poťažne voľbu zaključnej hodiny nezákonne pokračoval, bo on voľbu zaključiť mal o desiatej hodine päťdesiat minútách večer, on to ale o pol hodiny pozdejš urobil o jedenástej hodine totiž a päťdesiat minútách, To tvrdil ďalej, že zápisnica, ktorú viedol Baditz, obsahuje v sebe falošné dáta a voľbu že už i z tejto príčiny treba zrušiť. Ťažké obžaloby zdvihla petícia i proti vyvolenému ablegátovi Štefanovi Rakovszkymu. On, ako ho petícia obžalúva, voličov katolíckeho náboženstva búril proti židom a proti sirane Czirákyho, ktorú sto-tožňoval so židovstvom a preto na základe 3 a 8. §§. XV. zák. čl. r. 1890. mandát jeho má byť zrušený.

Obrana mandátu.

Dr. Karol Bonta : Pod všeobecným dojmom aký učinila na mňa úsne prednesená petícia s úsmevom sprevádzam tú zvláštnú gurmaderiu, akou ináč výtečný pravotár v petícii uvedeným malichernosťam privlastňuje vážnosť paragrafov zákona. Petícia táto ostatne — aby som k predmetu hovoril — prosbu o zrušenie mandátu

zakladá na dvoch príčinách a troch skupeninách dejov. Prvá udaná príčina je pokračovanie volebného predsedu; druhá príčina je poburovanie. Toto posledné delí petícia v tri skupeniný dejov. 1. skupenina jedná o poburovaní prevádzanom tlačou. 2. skupenia jedná o poburovaní prevádzanom živým slovom a konečne 3. skupenina jedná o tom, že poburovanie prevádzané tlačou udajne rozširoval sám Rakovszky.

Dr. Karol Bonta všetky proti Štefanovi Rakovszkymu a jeho mandátu v petícii zdvihnuté obžaloby a návaly podvrátil a konečne žiadal, aby kráľovská Kúria petíciu odmrštila a peticionistov odsúdila ku znášaniu útrat, ktorých soznam predostrel predsedovi.

Volebný predseda.

Dr. Ludvik Baditz, obžalovaný volebný predseda v dlhej reči podvrátil proti nemu zdvihnuté návaly a predostrel *a)* list, v ktorom predsedníctvo Czirákyho strany prosilo ho, aby voľbu suspendoval; *b)* list, v ktorom žiadala ho Czirákyho strana, aby zakľúčenie voľby z jednej hodiny pretiahol na dve hodiny a konečne *c)* predložil list, v ktorom Alexander Sugár (Strahl) zvädzal ho k nezákonnosti, keď ho o to prosil, aby ohľadom na to, že ešte viacej voličov majú, jeho hodinky zpiatky narichtoval o desať minút. Obžalovaný volebný predseda konečne prosil o odmrštenie petície na základe prednesených dôvodov a o odsúdenie peticionistov.

Odmrštenie petície.

Dňa 16. septembra cez poludnie Sebestyén predseda II. trestnej rady kráľovskej Kúrie za prítomnosti početného obecnstva z pravotárskych kruhov vyhlásil nasledujúce uzavretie:

V mene jeho jasnosti kráľa:

Uhorsko Kráľovská Kúria na základe 1. paragrafu XV. zák. čl. r. 1899., prosbu kroz pravotára dra Armina Tetétleniho zastúpenú a kroz pravotára dra Štefana Kiss a jeho druhov podpísanú a zadanú proti krajinskému vyslančovi Štefanovi Rakovszkymu kroz pravotára dra Karola Bonta zastúpenému a zadanú spolu aj proti volebnému predsedovi dr. Ludvikovi Baditz, v záležitosti zrušenia voľby 1—2 júna 1910 prevedenej v dňoch

13—14—15. septembra b. r. pojednávajúc, vyniesla nasledujúci

Výrok:

Prosba sa odmieta a prosbu zadávajúci povinní sú Štefanovi Rakovszkymu 3000 korún a Ludvikovi Baditz volebnému predsedovi 1000 korún ako útraty pokračovania zapiatíf behom pätnást dní pod farchou exekúcie.

Pravotárovi dr. Tetétlenimu kráľovská Kúria prisúdila 4000 korún a zastupiteľovi Rakovszkyho pravotárovi dr. Bonta 3000 korún útrat.

Kráľovská Kúria vyplnila len svoju povinnosť, keď odmietla petíciu zadanú proti mandátu Rakovszkyho. Liberálom, židom a národníarskym vodcom pravda neni to po veľi. To ale nič nemení na veci. Štefan Rakovszky ako posial, tak aj v budúcnosti v krajinskom sneme neohrozene bude bojovať za práva katolickej cirkvi a za všetky spravodlivé požiadavky spoločitého ľudu.

Nech žije Štefan Rakovszky!

Z prievidzského okresu.

S náramným krikom a s veľkou radosťou ohlasovaly všetky židovské freimaurerské a liberálne noviny, že strana Lojza Rudnayho zadala protipetíciu, z ktorej vraj na javo príde, ako špatne, násilne a neľudsky kortešovali ľudáci v okrese prievidzskom a ako nekresťansky jednali so svojimi veriacimi tí kňazia, ktorí sa za Kolomana Brestyenzkyho zaujali. Protipetícia na 129 stranách opisuje tie hrozné veci, ktorých sa ľudáci okresu prievidzského dopustili. Protipetíciu zadal akýsi Sporzon Ernő a jeho súdruhovia. Že vraj tri mesiace sbierali dôkazy, až napokon hotoví boli s ňou. Nasbierali toľko dôkazov, že by ich dvaja somári na kárach neuviezly, preto bolo treba najaf osobitný vlak, ktorý protipetíciu zaviezol do Budapešti.

Teda Sporzon Ernő, či ako, keď v žabokreckom okrese s liberálnym programom vystúpil, naši ľudáci nazvali ho: Sporherd Herňó, je hlavným kalefaktorom protipetície, ktorá obsahuje v sebe len kopu lží a darebných vymyslenín.

Pozrime sa do oči tomuto pánkovi, On ne-

nie Sporzon, ale Sparzam. Tak sa zval jeho otec a všetci jeho predkovia. On sa len od jedného času volá Šporzonom, hoc za toto meno neplatil korunu. Že je toto pravdivé tvrdenie, svedčí o tom matrika obce Novák, odkiaľ Sparzam pochodí a kde jeho otec «botos» išpánom bol na Majthényovskom pánsťve. A svedčí o tom i to faktum, keď jednúc Sporzon alias Sparzam pravotil bol Ludvika Szabó, rudnianskeho notára, vtedy tento zaopatril si výťah z matriky a dokázal u súdu, že ten pán, ktorý ho žaluje, nebýva v Rudnom, takého mena pána nikto tam nezná, lebo ten, čo proti nemu žalobu dvíhá, nevolá sa Sporzon, lež dľa hodnoverného matrického výťahu zovie sa Sparzam, s týmto pánom on ale nič nemá. Na základe tohoto dôvodu súd odmietol žalobu Šporzonovú. Tak by mala učiniť aj kr. Kúria s protipetíciou, ktorú zadal človek takého mena, ktoré menie jeho rodinným a zákonným názvom.

Upozorňujem na toto faktum Karola Bontu akožto pravotára Kolomana Brestyenzskyho.

Šporzon, či Sparzam a či Šporhert Herňo drží sa za maďarského zemana a vycapil si na dom — ktorý nedávno v Prievidzi vybudoval — jeho zemanský cimer: pustovku, ktorá sedí baranovi na chvoste a zobe cigánovi do zadku. Tento cimer si vraj Sparzam v Afrike zaslúžil, keď poľoval motykou na opice.

Nuž ale žart sem žart tam, pohliadnime na protipetíciu, o ktorej židovské a freimaurerské noviny tolko písaly.

Vysvitlo, že protipetíciu komponovali v bojníckej fare, pod dozorom Lojza Rudnayho, material ale posnášali slúžnovci, notári a kadejakí šíflikári. Nuž, a jaké obžaloby dvíhajú proti ľudákom?

Že vraj Brestyenzsky za tri mesiace napájal voličov, že vraj po tento čas nebolo triezlivého ľudáka a ludačky v okrese.

No, čo poviete na tieto obžaloby Šporherta Herňo? Pravda, necigáni?

Nuž a to je tiež pravda, že Brestyenzsky podplácal voličov, že najmenej sto korún dal každému voličovi? Aj to má byť pravda, že búril proti židom a proti liberálom, tak že len vojsko a žandári obránili ľud od ohňa a od krvepreliatia? Aj to tvrdí Sparzam v jeho protipetíci.

Ďalej dokazuje ten istý Sparzam, že kňazi v kostole kortešovali, že chodili po domoch s krížom a so sviatosťou a tak nútili ľud na Brestyenzskyho hlasovať. Aj to je pravda, lebo to Šporhert Herňo tvrdí a ten nikdy nezhyboval! Najväčšia pravda protipetície je ale, že ľudáci nedovolili liberálom hlasovať, že ich v tom prekazili, že ich nepustili na volbište a že volebný predseda a jeho pomocníci Brestyenzskymu volkali a voličov, ktorí na Lojza Rudnayho hlasovať chceli, jednoducho Brestyenzskymu pripísali, čo keď sa nestane, tak Lojzo Rudnay väčšiny má nie 37 hlasov, lež 538 a pol.

Takéto dôkazy ňasbierali v bojníckej fare, pod predsedníctvom Lojza Rudnayho, Sparzam či Šporhert Herňo a jeho druhovia. Na základe týchto prapodivných dôkazov Kúria pozbavíť musí Lojza Rudnayho mandátu a prisúdi ho Brestyenzskymu. My sme tejto mienky, bár Sparzam či Šporhert Herňo inak mieni.

Volič.

Rozpomienky na Sempcskú voľbu.

(Dokončenie.)

Keď už líčim volebné obrazy, nesmiem vynechať ani *voderadského notára* s jeho pusipaj-tášom Šándorom Fikár, šenkarom a voderadským bašom.

Pohliadnite len, ctení čitatelia týchto novín, čo sú to za panáci! Jeden je vo Voderadoch novopečený notár, ktorého sme z milosrdenstva jednohlasne vyvolili a teraz po voľbách sa nám tak odslúžil, že nás rad-radom oznamoval slúžnemu, aby nás pokutovali, Posbieral aj s Fikárom a s rychtármi i polročné obžaloby a zastaralé ponosy, aby sa mohli pomstiť nad týma čo netancovali tak, jako im oni hrali. Ba voderadský Fikár vystatoval sa i s jeho ženou, že keď ich to bude 300 zlatých košťovať, kaplána dajú zavreť. Notár aj napísal obžalobu ku kráľovskému žalobníkovi, odtiaľ ale jeho udanie prišlo zpiatky, jako bezzákladné. Kaplána teda nepodarilo sa im zavreť, ba naopak, včul proti pani šenkárke zadaná je žaloba pre na cti ublíženie u trnavského okresného súdu. Zajímavá vec je, že sám vlastný brat, Dr. Szekeres trnavský advokát, zadal obžalobu súdu proti sestre,

ktorá sa vzdor svojej vzdelanosti tak pohoršlive a škarede chovala proti svojim duchovným. Hanebná vec je to, keď tí ľudia, ktorí z mozolov chudobného ľudu zbohatli, ktorí nič nemali, keď do Voderad prišli, včul proti ľudovej strane a proti voderadským občanom tak hnusne vystupovali. A to všetko len pre tu pekelnú závisť, pre lakomstvo, že voderadský potravný spolok s odpredávaním nápojov im jakú-takú konkurenciu robí. Však už skoro pol Voderad patrí im a ešte nemajú dosť! Myslia si, že keď kaplána odtiaľ vyžerú, že aj ten spolok zanikne a že oni zase budú predávať tú drahú a záhubnú tekutinu. Mylia sa, lebo však keď odíde jeden, prinde zase duhý, ktorý im na päty stúpi.

Tyransky zachádzajú s nami na celej čiare tí, ktorých ľud platí a ktorí od neho závisia. Slúžnovci, ktorí sa i štyria osopili na nášho kandidáta, nás pokutujú i za slová, ktoré ináč nezaslúžia povšimnutia. Spolky, ktoré sme si my z vlastnej sily utvorili, nám prenasledujú, zatvárajú, licencie odobierajú a myslia si, že nas tak zkrotia, ponizia, lež darebné je ich namáhanie, lebo s nami ništ nevykonajú. My stojíme sále a pevne jako múry hradné a násilných prechmatov obecných medzitiek sa nefakáme.

Jeden slúžny, viete prečo sa na nás hnevá? Lebo jeho budúci svokor v istom okrese vystupoval za ablegáta a dostal ľudového protikandidáta. Pravda, týmto spôsobom jeho voľba bola o moc drahšia a tak aj veno jeho dcéry o moc menšie. Odtiaľ hnev a tá nenávisť pána slúžneho jako budúceho mladoženicha proti ľudákom a vôbec proti ľudovej strane.

Kam povedú tie tyranstvá?

Tam, že ľud sa búri, tratí úctu proti svojim predstaveným, ktorí miesto toho, aby mu pomáhali, ešte ho aj pokutujú; tratí úctu proti uhorskej štátnej myšlienke a vrhá sa do náručia nespokojnosti a bezúzdnosti. Kto bude za všetko toto zodpovedný? Nikto iný, jako naša spotvorená bez všetkého právneho citu a spravodlivosti účinkujúca verejná obecná správa. Nedarmo ju pokladajú za prameň a základ všetkej nespokojnosti a panujúceho nedorozumenia, skutočne je tomu tak. Ľud škripe zubami a čaká na prí-

ležitosť, aby sa svojim trýzniteľom odplatil mohol. Už aj niektorí naši protivníci hovoria, že keby tí kopovci ešte raz prišli do dediny, všetkých by postrieli.

Jako si teda pomôžeme?

Tak poprvé, že bojkottujeme všetkých tých, čo proti nám bojovali. Nepodporujeme tých notárov, šenkárov, mlynárov a čo ja viem ešte jakých bludárov so svojimi grošami, keď proti našim najsvätejším záujmom pracovali. Radšej idme do najbližšieho mesta a oddajme si svoju záležitosť poriadnemu, kroz Katolícku Ľudovú Jednotu označenému advokátovi, jako takému besnému notárovi. Jaký pochválen, taký nech je aj na veky amen.

Ale to je ešte nie dosť. Musíme sa pochla-piť pri voľbe rychtára, notára, stoličného výborníka atď. Voľme si len svojich ľudí, ktorí nás na stoličnom dome budú zastávať, brániť a ktorí budú mať smelosť nesvedomitým úradníkom klepnúť na prsty. Do stoličného výboru voľme neodvislých ľudí a nie notárov a slúžnovecov, práve tých, ktorých by sme mali kontrolovať. Prečo si tí slúžnovi tolko dovoľia proti nám, lebo ich nemá kto na zodpovednosť brať na stoličnom dome. Sami na seba korbáč pletieme, keď si volíme nehodných výborníkov.

Katolícka Ľudová Jednota nám inšie káže.
Volíť.

Spustlé mravy.

Jedon krátky chýr, ktorý tieto dni došiel z Horniakov, je smutným dôkazom, že mravná spustlosť jako nebezpečná záplava šíri sa už aj na takých miestach, kde ešte len nedávno ľud náš telom i dušou oddaný bol svojmu náboženstvu. V trenčianskej Teplej neznámi zloději vyrabovali kostol, do ktorého sa vrchom cez dach vkradli a z pokladničky sv. Antona ukradli 500 korún. Pokladnice sv. Antona videl už v mnohých kostoloch na našich Horniakoch. Sami veriaci z nábožných citov zakladajú tieto pokladnice a ukladajú v nich milodary na rozličné dobročinné ciele a zvláste ku podpore ubiedených, na takrečený chlieb chudobných. Zámožnejší pomáhajú chudobnejším, tí, ktorí majú o volačo viac než potrebujú, poskytujú podporu

tým, ktorým chybuje ešte aj to, čo je ku živo-
bytiu nevyhnutne potrebné. Takéto skutky mi-
losrdenstva zodpovedajú láske k bližnému a
opravdovému duchu kresťanskému.

Keď kresťanský veriaci pristúpi ku poklad-
nici, aby do nej vložil svoju obeť, netuší, ba
by ani neveril, že číha na neho zlosyn, ktorý
neprišiel do kostola pre to, aby pobožnosť vy-
konával, nevedla ho sem nábožná myseľ, lež
svätokrádežné úmysle. Zlodejskou rukou siahne
potom po peniazoch, spácha svätokrádež. Vieme,
že tento desný chýr vzbudil v kruhu veriacich
obce a celého vidieku to najväčšie pohoršenie
a vieme, že sa nad tým hriешným skutkom v
tej najväčšej miere pohorší každý, v kom cit
mravnosti nevyhasol.

Žiaľbohu často sa udávajú také pohoršenie
budiace pády, ktoré sú novším a novším do-
kazom pustnutia mravov. Klesanie mravnosti
je smutným zjavom našich časov. A vždy viac
vzrastá počet tých, ktorí rúcajú hrádze stavané
proti šíreniu sa tejto záplavy, ľudia, ktorí hlá-
saním bezbožnosti, lahostajnosti vo viere, rozší-
rovaním nemravných spisov podporujú šírenie
sa mravnej nákazy.

Isté kruhy chcú túto zkazonosnú prácu cel-
kom systematicky, dľa určeného plánu prevá-
dzať. Nedávno vydržovali takzvaní «volnesmý-
šlajúci» kongress v Brusseli. Potrepali tam vše-
ličoho, ozaj prekročiac všetky hranice, v ktorých
sa zdravý rozum má pohybovať. Jedon chce
udusenie náboženskej myšlienky, druhý sa za-
sadil za to, aby vyučovanie náboženstva bolo
zakázané, tretí škrečal, že najväčším nepriateľom
voľnej myšlienky je viera v Boha. Hlavný vodca
španielskych socialdemokratov menom Iglesias
predstúpil s návrhom, aby Španielsko odpadlo
od viery a na katedrálnej chrám v Madride rád
by namiesto kríža vyvesil zástavu voľnej my-
šlienky.

Keď človek číta tieto ozaj voľné výrazy, nuž
mu mimovoľne musia prísť na myseľ nešťastní
obyvatelia smutného blázince, ktorí by pre svoju
fixnú ideu všetko rúcali, všetko na ruby stavili
ktorí by chceli zrumiť všetko, čo za stá a stá
rokov namáhavou, cieľupovedomou prácou bolo
postavené. Zákony, nariadenia, pravidlá, mravné
city, disciplína, všetko má prestať, všetko má
byť zrušené, aby takzvaná voľná myšlienka opa-

novala ľudskú spoločnosť. Voľnú myšlienku dľa
zásad aké ľudia bez Boha a viery šíria v cu-
dzozemsku, bohužiaľ už aj u nás ohlasujú so-
cialdemokrati. Robia to aj iní, zvlášte židovskí
professori hlavných škôl, ktorí sa tiež volajú
slobodomyselníci. A prevádzajú to v ich pred-
náškach, shromaždeniach a novinách. Kým ohla-
sovatelia voľnej myšlienky mravnú nákazu šíria
zvlášte v kruhoch takrečených vzdelaných, za
tým socialdemokrati do bahna nemravnosti uva-
ľujú najširšie vrstvy pospolitého ľudu.

Socialdemokrati v každom čísle ich novín
napádajú každé pozitívne náboženstvo. Zapierajú
Boha. Vieru vyhlasujú za vec privátnu. Píšu a
ohlasujú aj živým slovom, že človek nemá duše
a že neni ani neba ani pekla. Neideme sa roz-
pisovať o zásadach socialdemokratických, len to
jedno musíme s úprimnou lútosťou podotnúť,
že nebezpečné zásady socialdemokracie a slo-
bodnej myšlienky medzi pospolitým ľudom na
Horniakoch rozširujú národnárske noviny. Kým
po tých stranách ľud nečítal národnárske no-
viny, nebolo slyšať o tak hroznej mravnej ná-
kaze, aká tam teraz predchádza. Hnusný skutok
svätokrádeže zpáchanej v Trenčianskej Teplej,
so všetkým právom považovať možno ako smutný
následok čítania socialdemokratickým duchom
napáchnutých novín národnárskych.

Toto nech povážia tí, ktorí tie noviny medzi
ľudom rozširujú. Nech ale konečne už aj sám
ľud precitne, oči otvorí a nahliadne, ak ďaleko
povede, keď ľud Horniakov i naďalej najsvätej-
ších pokladov, viery a bázne Božej pozbavovať
z citov mravnosti vyzliekať budú bezbožní ľudia
zkazonosnými zásadami, aké si vypožičiavajú od
Masaryka z Čiech a od iných nevercov cudzo-
zemska.

Protí záplave nemravnosti najvydatnejším
prostriedkom je Katolícka Ľudová Jednota. Tá
šíri pravú osvetu, poučuje ľud o všetkom čo je
človeku potrebné vedieť ako občanovi a veria-
cemu kresťanovi. Naukami svojimi tá ukazuje
cestu, ktorá vedie ku hmotnému zveladeniu ľudu.
V spisoch a shromaždeniach svojich ohlasuje
tú pravdu, ktorú z nebies doniesol na zem a
za ktorú na kríži zomrel Spasiteľ Ježiš Kristus.
Preto pravý a povolaný vodca a priateľ ľudu
nech zakladá, podporuje a šíri Katolícku Ľudovú
Jednotu.

Nový sošit Katolíckej Ludovej Jednoty.

Katolícka Ludová Jednota neustále pokračuje v prevelkej jej práci cieľom poučovania, mravného a hmotného pozdvihnutia pospolitého ľudu. Tieto dni zas asi **štvrt miliona** členovských sošitov rozposiela po všetkých stranách krajiny. Nový sošit tento je zvlášte rozmanitého a poučného obsahu.

Lahko srozumiteľnou a plynou rečou pisané články tohoto sošitu, slovenský ľud poučia o mnohých takých veciach, ktoré veľmi poslúžia k pozdvihnutiu a obrane najširších vrstiev katolíckeho obecnstva. V úvodníku zcela vecne líči sa to háklivé postavenie, do akého katolícka cirkev po voľbách prišla v krajinskom zákonodarstve. Druhý článok pojednáva o smutných zkušenosťach pri predošlých voľbách a prednáša tú myšlienku, že volebné obecnstvo vo vlastnom záujme malo by obeť donášať za noviny a organizovanie bo ináč nemožno opravde ľudovú politiku prevádzať.

Zpomedzi spolkov poučuje tento sošit o sdrúženíach gazdov cieľom zaopatrenia strojov a o spolkoch úverkových. Vo zvláštnom článku zaoberá sa s organizovaním malých priemyselníkov v spolkoch. Opravde svrchovaný čas a veľmi vážna vec je ratovať už raz zo všetkých strán utlačovaných malých priemyselníkov. Veľmi poučná je zpráva o katolíckych organizáciach v Anglicku. Nadmieru veľké služby Katolícka Ludová Jednota preukazuje obecnstvu bezplatným vyprostredkovaním kreditu. V čase od mesiaca mája trvajúceho vyprostredkovania kreditu cestou Katolíckej Ludovej Jednoty, členovia jej uchádzali sa o požičky vo výške 246.000 korún a 136.800 skutočne aj dostali. Katolícka Ludová Jednota týmto spôsobom mnoho chudobných ľudí vyslobodila z pazúrov úžerníkov.

Tento sošit konečne oznamuje, že všestranne obľúbený *Kalendár Katolíckej Ludovej Jednoty* opustí tlač behom mesiaca októbra, dostanú ho ale len tí, ktorí svoju tohoročnú členovskú poplatok odošlú do 1. októbra. Jestli horlitolia členovské sošity svedomite rozdajú a členovia tiež pozorne prečítajú a obsah ich sdedia aj druhým, poslúži to k pravému požehnaniu pospolitého ľudu.

O cholere.

Z úradných správ vysvitá, že v niektorých obciach na brehu Dunaja od Prešporka po Mohács ležiacich vystupuje cholera v jednotlivých pádoch. Z Rakúska, Nemecka a z Románie podobne dochádzajú chýry o predchádzaní cholery. Vrchnosti po celej krajine robia poriadky, aby šírenie sa tejto nebezpečnej chytľavej nemoce prekazily. Obávame sa ale, že nariadenia vrchnosti aj pritomne sú len polovičaté a keby cholera u nás skutočne vystúpila, nevedly by k žiadnemu úspechu.

Príčinou toho je, že nemáme prísnych zákonov o verejnom zdravotníctve. Liberáli počas dlhého ich panovania o všetko sa starali, len nie o verejné zdravotníctvo. Keď aj vynešené boli daktoré, na verejné zdravotníctvo poľahzné zákony, o ich prevedenie nestarali sa liberáli. Mali oni vždy iné práce. Zachovanie ale ľudského zdravia a života najhlavnejšou vecou má byť každej vrchnosti nielen v čas cholery, lež aj vtedy, keď ľudu toto nebezpečenstvo nehrozí.

Pri zachovaní ľudského zdravia prvou a hlavnou podmienkou je, aby každý jedon vedel, ako má žiť, čoho sa má chrániť, čo má nasledovať, ako sa má v jednotlivých pádoch chovať. Už úlohou školy je poučiť žiakov o hlavných pravidlách verejného zdravotníctva, o ochranných prostriedkoch a o poskytnutí prvej rýchlej pomoci. No keď životné pomery ľudu s pozornosťou zkusíme, sotva pozorujeme kdesu volačo takého, z čoho by sa dalo uzatvárať že poučenie malo praktický výsledok. A bárs je obecnstvo presvedčené o potrebe zdravotníckych poriadkov, predsa neraz musí vrchnosť čo najprísnejšie vystúpiť, musí trestom hroziť, ba musí aj trestať, aby porobené poriadky zadržané, vydané rozkazy vyplnené byly. Pripomenieme len jedno. Na viacerých vidiekoch našich horných krajov panuje už od rokov nebezpečná očná nemoc, trachoma zvaná. Robotníci, zamestnanci pri repe, alebo inej poľnej práci doniesli túto nebezpečnú nemoc do obce. Každý dobre vie, že je to nemoc chytľavá, že chorý, jestli sa riadne nelieči, môže ľahko o zrak prísť, môže sa teda stať tým najbiednejším žobrákom. Predsa sa ľudia nechrania tak,

jako by sa chrániť mali. Chytlavá nemoc nielen že neprestáva, kde sa už raz zahniezdila, ba šíri sa, počet nemocných stáva sa vždy väčším. Lebo ľudia sa nechrania, bárs vedia o hroziacom im nebezpečí.

Vzhľadom na nebezpečie, ktorým hrozí cholera, obecné vrchnosti vydali nariadenia v záujme verejného zdravotníctva. Vyhlásené bolo všade verejne, že čo treba robiť a čoho sa majú ľudia chrániť. Vzdor tomu vieme, že na mnohých miestach si to nariadenie až vtedy začínajú všimnúť, keď vrchnosť začne pokutovať.

Zákon nariaďuje, aby obce volily si okolných lekárov, ktorých povinnosťou je patrične obce v určenom čase precestovať a lekársku pomoc poskytnúť. Vrchnosť vypíše súbeh, ale mnohokrát sa stáva, že sa lekár vôbec nehlási. Z platu, ktorý má čo okolný lekár určený, nedá sa mu vyžiť a privátne dôchodky mu patrične chudobné obce poskytnúť nemôžu. Jestli v obci na viac kilometrov vzdialenej niekto ochorie, mnohokrát sa stáva, že rodina nepošle hneď pre lekára, aby trovy za povoz a lekársky honorár usporila, zväčša rodina ani nemá z čoho platiť: počká teda, kým lekár o 2—3 dni úradne príde do obce. Pravda, do tých čias sa stav chorého natoľko môže zhoršiť, že mu niet viac pomoci. Teda zákon ani v tomto ohľade neodstránil všetky nedostatky.

Teraz, keď hroziace nebezpečie zas lepšie do popredia potisklo zdravotnícku otázku, záujmom a povinnosťou každého je prísne zachovávať všetky poriadky, ktoré vrchnosť porobila. V obci vývodiaci mužovia majú predchádzať v tomto ohľade pekným príkladom a majú každého kto je toho potrebný, upozorňovať na všetko, čo zvlášte za terajších mimoriadnych okolností treba nasledovať, alebo čoho sa treba chrániť. Keď presvedčíme patričných o tom, že liehoviny sú neni liekom, lež jedom a že čerstvé povetrie je človeku práve tak potrebné, jako je potrebná ryba zdravá a čistá voda, už sme v záujme zdravotníctva hodný krok urobili. Od vrchnosti ale žiadame, aby na odstránení nedostatkov, ktoré zapríčinili predošlé liberálne vlády, pracovali všemožným spôsobom, Nech sa starajú o zdravie a život ľudu!

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Výsledok tohoročnej úrody.

Všetky vrstvy krajinského obyvateľstva zaiste zaujíma výsledok tohoročnej úrody. Každý myslíaci človek chce vedieť, čo a kolko sa urodilo v Uhorsku, V záujme zvlášte hospodárskeho obecnstva podáme teda o tomto nasledujúcu zpravu.

Koncom jary ukazovala sa veľmi pekná úroda. Gazdovia tými najkrajšími nádejami očakávali žatvu a úradné zprávy tiež oznamovali bohatú úrodu. Odborníci vyratovali, že o kolko millionov metrických centov bude viac pšenice ako bolo minulého roku. Každý úfal, že dobrý výsledok žatvy bude prajne vplývať na hospodársky život celej krajiny. Lebo keď jestli gazda má dôchodok, robí investície, kupuje aj menej potrebné veci, slovom dá utržiť aj kupcovi aj priemyselníkovi.

No v týchto ružových nádejach sme sa horko zklamali. Nepriaznivé počasie narobilo veľké škody a razom bolo počuť ponosy, že tohoročná úroda bude ešte horšia, než bola minulého roku. Následkom častých dažďov mnoho obilia pofahlo a mnoho obilia v krížoch porastlo, ba zčiatky pohnilo. Teda už kvalita zbožia neni taká, jakú sme očakávali. Ale aj množstvo obilia je menšie. Dľa zprávy, ktorú vydalo ministerstvo orby o výsledku tohoročnej žatvy, urodilo sa v Uhorsku asi 50·3 millionov metr. centov pšenice, teda o 4·4 milliony metrických centov menej, ako niekoľko ešte len pred niekoľko týždňami rákali. Ale ani to neni celkom isté, že sa ozaj tolko pšenice urodilo. Kupci s obilím tvrdia, že tohoročná úroda pšenice sotva bude činiť viac než 48 millionov metrických centov, Raže a kukurice sa urodilo viac než minulého roku, ale ovsá, jačmeňa a zemiakov bude o mnoho menej. Keď toto všetko do ohľadu vezmeme, nuž veru vieme pochopiť nevoľu našich gazdov.

Naši gazdovia sa teda zklamali v svojich nádejach. Úfali sa, že keď aj zbožie bude lacnejšie, bude ho viac, teda predsa budú mať dôchodok. Ale zbožia je menej a ceny predsa klesly. Ktorý gazda neni prinútený zbožie predať, ten s odpredajom čaká, ale kto ten groš pilne potrebuje, ten veru s odpredajom meškať nemôže. Ti, ktorí s odpredajom čakajú, sotva

sa zklamú. Veľké mlyny kuupujú zbožie, bárs následkom štrajku mlynárov, práca stojí. Keď by veľké mlyny nerátaly na to, že zbožie zdražie, nepreplňaly by svoje sýpky. Ale veľké mlyny pospiechajú sa zaopatřit s obilím, kým sa cena obilia nezdvihne. Dľa tohoto gazdovia mohli by teda na to rátať, že obilie bude dražšie.

Ceny obilia totiž menia sa nielen dľa toho, že jaká bola u nás úroda, lež aj dľa toho, jako vypadla žatva v cudzozemsku. Úroda pšenice na celom svete bola len o 22 millionov metrických centov väčšia než minulého roku, raže ale urodilo sa o 11 millionov metrických centov menej. Teda chlebovin urodilo sa vlastne len o 11 millionov metrických centov viac. Zásoby z minulého roku sotva zostaly. Ponevác sa ľudstvo stále rozmnožuje, počet konsumentov vzrástol. Na obilných trhoch v cudzozemsku zbožie už zdraželo a zdražela aj múka. Toto je tiež jednou z príčin, pre ktoré uhorské mlyny pospiechajú svoje sýpky čím skôr naplniť.

S úrodou kukurice môžu byť spokojní i naši i cudzozemskí gazdovia. Dľa štatistického výkazu, ktorý vydalo ministerstvo orby, má byť úroda kukurice o 34 millionov metrických centov väčšia, než bola minulého roku. Keď ale do ohľadu vezmeme, že na celom svete raže o 11·24 millionov metr. centov, jačmeňa o 16·43 millionov metr. centov a ovsa o 59·40 millionov metrických centov menej sa urodilo a to treba kukuricou nahradiť, zásoba kukurice značne klesne. Teda nemožno rátať ani na to, že by cena kukurice značnejšie klesla.

Na našich Horniakoch, kde dlhotrvajúce prášky mnoho škody narobili, majú sa gazdovia čo ponosovať nielen pre slabú úrodu, lež aj pre menšiu jakosť semena. Jestli aj teda obilie zdražie, z toho naši hornouhorskí gazdovia nebudú mať osohu. Pomerne málo je menších gazdov, ktorým by väčšie zásoby obilia zbývaly. Toho-ročné gazdovanie teda neprinieslo našim hornouhorským gazdom veľkého potešenia. Pri tom sa robotnícke pomery takmer z roka na rok zhoršujú. Ktorý gazda nepracuje so strojami, tomu sa gazdovstvo vôbec vyplácať nemôže a je ešte vystavený mnohým sekátúram zo strany robotníkov.

Pomery a okolnosti prinúťtia našich hornouhorských gazdov, aby sa dali na intenzívne

gazdovanie. A organizáciou gazdovskej triedy, zakladaním gazdovských spolkov a družstvi musia spojovať svoje sily, aby odolaf mohli tým mnohým a veľkým fažkostam, ktoré sa im v cestu stavajú.

Vo vlastnom záujme nech toto povšimnú naši gazdovia a nasledujú dobré rady, aké o kresťanských spolkoch a družstvách dáva im neustále kresťanská ľudová strana a Katolícka ľudová Jednota.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Veľké shromaždenie v Trnave.

Mesto Trnava a okolie v nedelu 25. septembra vydržiava v Trnave veľké shromaždenie Jednoty. V spojení s týmto o pol 11. hodine predpoludním je sv. omša v kollegiatnom kostole a za tým kursus, poučná prednáška pre horľitelov. Popoludni o pol 4. hodine vo dvorane mešťanskej školy vydržiava sa veľké ľudové shromaždenie v slovenskej reči. Rečníci sú: Dr. Ignác Halmos opát-farár, Georg Szmrecsányi krajinský vyslanec, Emil Hudyma professor a Ján Bartos tajomník Jednoty. Večer o 6. hodine v mešťanskej strelárni vydržiava sa shromaždenie v maďarskej reči. Tu zas budú rečníť: Pavel Jedlička generálny vikár arcibiskupský, redaktor Béla Túri, professor Franc Fallenbüchel, dr, Mikuláš Kutka pravotár a krajinský vyslanec Karol Huszár.

Stoličné shromaždenie Jednoty. Výkonný výbor Katolíckej Jednoty stolice nitrianskej, 27. septembra vydržiava shromaždenie v Nitre. Shromaždeniu predsedaf bude Julius Jánoky-Madocsányi. — Výkonný výbor Katolíckej ľudovej Jednoty šopronskej stolice za predsedníctva prae-pošta Karola Varits 26. septembra vydržiava shromaždenie v Soprone.

Veľké shromaždenie Katolíckej Jednoty v Komjaticách vydržiavané bolo 18. septembra. Shromaždeniu predsedal horľivý miestny farár Jozef Horváth a o cieľoch Jednoty s veľkým úspechom rečnil tajomník Jednoty Augustin Gramantik. Krom veľkého počtu ľudu na shromaždení boli prítomní: kaplán Drahoš, notár Pavel Wiadár, organista Franc Lörinzi, učitelia Anton

Na povrch vytiahnutá roztraskaná podmorská loď.

Sticzay, Ján Paulo, Ludvik Kocsis a Pavel Kanka, ktorí sa prví zapísali za členov jednoty, sledovali od dávna ako horliví známi veriaci komiatičkí a ku Jednote pripojilo sa ešte 168 členov.

POLITICKE CHYRY.

Pozdravenie Štefana Rakovszkyho.

Odmietnutie, proti Rakovszkyho mandátu zadanej petície, v najširších vrstvách krajiny prijalo obecenstvo s radostným uspokojením. Dôkazom toho sú prepočetné pozdravenia, ktoré krajinský vyslanec Štefan Rakovszky a výtečný obranca jeho mandátu dr. Karol Bonta listovne a telegrafične dostávajú zo všetkých strán krajiny. Duchovenstvo strednoliptovského okresu dekanátskeho v pondelok 19. septembra vydržovalo shromáždenie v obci Oklicsány a s veľkým oduševnením uzavrelo úprimné pozdravenie odoslať zmužilému vodcovi svojmu a neohrozenému obrancovi katolíkov Uhorska, skutočnému vnútornému tajnému radcovi Štefanovi Rakovszkymu.

Úroky od daňových restancii.

Od daňových restancii neslobodno dla nového nariadenia ministerstva financií úroky vyberať dla starého spôsobu. Berné úrady nesmú vyberať úroky od priamych štátnych daní, ktoré sa mali platiť v prvom a druhom kvartáli bežiaceho roku, v treťom kvartáli možno úroky zarátať len odo dňa 12. augusta (keď vstúpilo do života budžetové provizorium), keď daň neni do 15. augusta zaplatená. Daňovníkom, ktorým úrady povolily neskorej platiť, prirodzene tiež neslobodno úroky prirátať. V prípadoch zlého zarátania úrokov treba vec napraviť.

BESEDNICA.

Povera.

Rozličné povery panujú medzi ľuďmi, ale sú i také povery, na ktoré nie tak pospolitý ľud, ako väčšmi takzvaní vzdelanci veria. Medzi týmito zaiste prvé miesto zaujíma, že číslo trinásť prináša nešťastie.

Raz jedna vyberaná spoločnosť sedela okolo stola. Je ich práve trinásť. Jedna dáma s hrúzou riekla:

— Práve trinásť nás je; nech hneď volakoho za-

volajú, aby si prisadol medzi nás, aby snáď niekoho nešťastie nepotkalo.

— Vskutku trinásť nás je! — ozvalo sa z viac strán.

Spoločnosť sa hneď rozdelila na prívržencov a na protivníkov o nešťastlivosti trinásteho počtu. Medzi protivníkmi bol i jeden lekár, ktorý riekol:

— Divím sa, milostpani, že v terajšom pokročilom veku môžete byť tak poverčivá.

— Darmo posmeškujete, pán lekár — riekla — z mojej poverčivosti. Mnohé príklady zo života dokazujú, že trinásť nešťastie prináša.

— Ctená spoločnosť! — riekol na to istý pravotár — dovoľte, ja vyliečim neveriaceho pána lekára. Poviem príklad z vlastného života.

— Výborne! Čujme! — ozývaly sa hlasy prívržencov.

Mladý lekár hnevlivo triasol hlavou, že tolko hrozných historiek bude museť vypočuť.

— Bolo to — začal pravotár — práve na moje veselie, ktoré som len v úzkom rodinnom kruhu od-bavoval. Sedeli sme pri stole práve trinásti. Prišlo do spomienky i toto a všeobecná bola mienka, že uply nutím jedného roku na každý pád sa počet náš umenší že jeden alebo viac z nás za jeden rok zomre. Ja som si z celej veci posmešky robil, práve ako teraz pán lekár. No, deň svatby minul sa pri najlepšej vôli, bez všetkého nešťastia. A tak sa miňaly dni, týždne i mesiace. I posledný mesiac prišiel a miňal sa bez toho, že by bol dakto zomrel, ba všetci sme boli úplne zdraví, len moja drahá manželka bola — trochu chor-lavá...

— Ach chuderka! — vzdychaly niektoré dámy, tušiac to najhoršie.

— Prišiel i výročitý deň mojej svatby. Ja rano z povinnosti musel som kamsi odisť. Keď som sa vracal domov, spomenul som si na svoju svatbu a prišlo mi na myseľ i to, že sme na nej trinásti sedeli pri stole. Počalo ma to znepokojoval. Zrýchľil som kroky a pri-júc domov, moj nepokoj dokázal sa byť nie bezzáklad-ným. Sluhovia a slúžky, ako by bez hlavy, behali sem-tam po chodbe, bez toho, že by si ma boli všimli. Na-lakal som sa. Jedna slúžka vybehla práve z kuchyne, nesúc v hrnci horúcu vodu. Zastavil som ju a pý-tam sa:

— Čo sa stalo? Snáď sú pani zle?

— Ani neviete, vaša milosť — odpovedala — ja som myslela, že práve preto ste sa vrátil domov.

— Čo? — pýtam sa úzkostlive.

Nuž, práve teraz sa vám narodili — dvaja zdraví chlapeci a i milostpani sú zdravá.

Všeobecný smiech a pochvala nasledovala roz-právkou, len prívrženci povery sedeli — zahaňbení.

**Zadovazujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

CHYRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ na závodoch vetroplavcov. Jeho veličenstvo kráľ v nedeľu 18. septembra na automobile zaviezol sa zo Schönbrunnu k závodu vetroplavcov na Steinfeld. Jeho veličenstvo vo Viedni na automobile ešte nevideli; jeho veličenstvo kráľ len počas svojho letovania v Ischli chodil kedy-tedy na automobile.

Hostia jeho veličenstva kráľa. Dňa 14. septembra prišlo do Vidne 80 malých detí zo St.-Pöltenu, aby si obzrelo medzinárodnú poľovnícku výstavu. Dietky sú hosťami jeho veličenstva kráľa. Keď totižto jeho veličenstvo v júni tohoto roku bol v St. Pöltene, tamojšie dietky mu predstavili jeden tanec. Jeho veličenstvu sa tanec natoľko zaľúbil, že dietky pozval do Viedne, kde tieto teraz na trovy jeho veličenstva strávili niekoľko dní.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie minulý týždeň 9 bohoslovcom udelil tonsúru a 10 septembra v sprievode sekretára grófa Hadrizica Csákyho odcestoval do okresu sabinovského, aby tam udeľoval sviatosť birmovania. Sekretár ale v Prešove onemocnel a miesto neho, osvieteného pána biskupa sprevádzal farár zo Szinye Ján Kurimszky. Pri udeľovaní sviatosti birmovania osvietený pán biskup ačpráve sa nie najlepšie cítil, držal všade dve kázne v slovenskej reči, prehliadal kostoly, fary, školy, s dieťkami držal zkúšky, všade vyučoval, povzbudzoval veriacich a udeľoval apoštolské požehnanie. — Dr. Melchior Takács, praelát praemonštratských kňazov v košickom katolíckom gymnáziu 11. septembra 27 žiakov prijal do mariánskeho spolku v sprievode peknej reči. — Košický katolícky kruh 12. septembra vydržoval svoju ročnú vinobranú zábavu, ktorá s pekným osohom a veľmi dobre vypadla a na ktorej súčastnili sa i predsedovia Ondrej Kozora praelát-kanonik, mestský farár a dr. Adalbert Blanár krajinský vyslanec. — Julius Maczejko kaplán z Galszécs za dočasného administrátora posloný je do obce Hilyó. — Dňa 11. septembra pekná slávnosť bola v obci Boldogkőváralja. Vyslúžený učiteľ tejto obce Ľudvik Lehoczky za zásluhy zadovážené na poli výchovy a vyučovania mládeže vyznačený je krížom Piusa. Toto vyznačenie odovdal mu okresný dekan Jozef Kager, za ktorej príležitosti veľmi peknú reč držal Jozef Novák farár obce Visoly. Vyznačeného pozdravil aj obecný úrad a početní známi a priatelia vyslovili mu svoje blahoželanie.

Chýry zo Šariša. Prešov. Odpust povýšenia svätého kríža na tunajšej Kalvárii odbavovaný bol 13. a

14. septembra. Na tejto pobožnosti súčastnil sa národ v ohromne veľkom počte. Ku sv. sviatosťam pristúpilo asi 2 tisíc veriacich, spovedali 16 duchovní, hrubú sv. omšu držal Ondrej Lehoczky, titulárny kanonik dekan-farár zo Zemplén-Szinye a oduševnenú kázeň držal Jozef Vasskó vicedekan a farár zo Zborova. — Szinye: Osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie tu začal udeľovať sviatosť birmovania. Prišiel sem 10. septembra a sprevádzali ho Adalbert Zaborovszky prae-pošt dekanfarár prešovský, Jozef Magyar prešovský hlavný notár Franc Eger okreseý hlavný slúžny. Skolské deti spolok sv. Ruženca. spolok oltárny a striezlivosti, početní členovia Jednoty Katolíckeho Ľudu a veriaci v ohromnom počte čo najslávnejšie prijali osvieteného pána biskupa, Po udeľovaní sviatosti birmovania v Szinye osvietený pán biskup birmoval ďalej v obciach: Szentkereszt, Široka, Fries, Szinyelipócz, Sztankahermány Nyársárdo, Gombosszentgyörgy. Po celej ceste navštívoval a prehliadal aj filiane kostoly a ľud všade s najväčšími slávnosťami vital obľúbeného arcipastiera.

Chýry z Liptova. Vo svätom Mikuláši zomrel náhle Franc Schvertner, finančný účtovník. Zabával sa do polnoci v kassíne, potom prijdúc domov, o 3-tej hodine ráno bolo po ňom. Bedlite, lebo neviete ani hodinu ani deň! — V Liptove na mnohých miestach stavajú katolícke školy, tak v Teplej, v Sztankovanoch a v Martinčeku. — V Likave dňa 12. septembra večer vypuknul oheň, zhorely dva domy, zaiste sa konope zažaly na povale a od ných strecha. — Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy minulý týždeň navštívil v Beňadikovej dom Arpáda Kiszely, liptovského hlavného župana a tam sa za deň bavil. — Istý Bielený z Likavky vypožičal si zo sporiteľne v Ružomberku 1060 korún, s ktorými mal kúpu cenu za dom vyplatíť, s peňazmi išiel ale na oldomáš do krčmy, ako sa ale odtiaľ domov poberal, peniaze mu skapaly. Teraz ani domu, ani peňazí, len dlžoba. Hej tá besniea pálenka a tie krčmy! — Po veľkých prškach rozvodnil sa Váh a minulý týždeň zaplavil brehy a ženičkam v Liskovej ich vo Váhu namočené konope letely do Komárna. Bolo tam plaču! — V Ružomberku cez pravé poľudnie dvaja tuláci otvorili sklep jedného zlatníka, pobrali odtiaľ drahé veci a utiekli, lež o dve hodiny ich chytili v Ribápoli. Teraz rozmýšľajú, že lepšie je predsa na statočný spôsob svoj chlieb vyhľadávať, ako dlhými palcami siahaf za cudzým majetkom. — V tom istom meste, pretože budova katolíckych škôl nezodpovedá zákonným predpisom, stolica nariadila jej zatvorenie. Dočasne dve triedy ubytovali na mestskom dome. Ako počuť, Method Bella, evanjelický farár z Trnovca, ktorý predtým bol ablegátom a pretože pri ostatnej voľbe ako protikandidát nevystúpil, má byť vyznačený. Má sa stať superintendentom namiesto Zelenku.

Chýry z biskupstva spišského. Jeho excellencia osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy na miesto Eugena Balghu, Jána Hattyára farára v Habovke vymenoval za dekana podzámskeho okresu (Orava) a Jo-

zefa Matyašáka farára v Sedliackej Dubove za školdozoreu tohože okresu. Jozef Hübel z Tátralomnice do Liptovskej sv. Alžbety poslaný je za kaplána.

Chýry zo Spiša. V Šavníku bola dňa 3. septembra krásna svadba. V ten deň totiž bývalý ľudový kandidát levočského a novovesského okresu dr. Michal Dömötör večnú veronšľ slúbil slečne Hedvige Györgey, dcére direktora biskupských majetkov Jordána Györgey. Sobášil ich sám osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v sprievode veľmi peknej reči. Svedkovia Dömötöra boli Štefan Rakovsky a Georg Szmrecsányi krajinski vyslancovia ľudovej strany. Mladý pár odcestoval do Talianska. Srdečne blahozeláme! — Náš osvietený pán biskup poľutovaniahodným pohorelcom obce Szepesjánosfalva poslal 150 korún podpory. — V Popráde dňa 4. septembra v noci poštový sluha Ján Duratinszky zastrelil sa na ulici. Bez pevnej živej viery je veru ťažko človekovi obstať v tomto slzavom údolí. — Osvietený pán biskup rožňavský Ludvik Balás do Krompachoch vymenoval za farára vicerektora rožňavského semenišťa dra Jána Beliczkyho. — V meste Kézmarku z 91 vojopovinných dostavilo sa na assentírku 36, z tých odobrali 12. V Kézmarkskom okrese z 570 vojopovinných dostavilo sa 153, ostatní sú v Amerike, za vojakov odobrali 63. Z mesta Podhradí prijali zo 40 dvadsať za vojakov; to je veľmi zriedkavá vec, že by sa toľko súčích našlo. — V Széplaku a vo Felsőhági zariadili z dvoch chlapov pozostávajúcu žandársku posádku. — V podolinskom kat. gymnáziume piaristov je tohoto školského roku 105 žiakov, toľko ich tam už od mnoho rokov nebolo. — Do spoločnej jedálne (alumnium) kde za deväť zlatých na mesiac dostať raňajky, obed a večeru chodí 56 žiakov. Tomuto novému pozdvihnutiu sa katolickej školy teší sa každý verný katolik. — V Haligovcäch vyvolili za učiteľa Juliusa Riboša. — Minister náboženstva a výučby Michalovi Stankovi staršiemu r. k. učiteľovi v Kľašovcäch vyslovil svoje uznanie za jeho dlhé usilovné učiteľské účinkovanie.

Okradnutí vstahovalci. Vstahovalecký agent Ignác Krundel troch gazdov z obce Nagykemence (stol. zemplínska) previedol za hranicu na jednu poľskú železničnú stanicu. Tam ich obral o 1600 korún a potom ufujazdil. Troch gazdov šupom poslali domov.

Návrat srbského kniežata Georga. Srbský princ Georg 13. septembra pozde popoludní prišiel domov z cudzozemska. Na nádraží čakalo ho asi 80 ľudí, zväčša osobní známi kniežata. Z úradných osôb prítomný bol pri vítaní kniežata len jeden službu konajúci dôstojník na znak toho, že knieža nie jako člena kráľovského dvoru, lež jako poprednú súkromú osobu vítajú. Toto privítanie kniežata Georga viditeľne prekvapilo.

Smrť pijana. Obec Felsőlövö (stol. Vas) cieľom bránenia sa proti cholere kúpila jednu veľkú flašu karbolu, ktorú hostinský Georg Fridrich vzal do opatery. Sluha hostinského Ján Kirnbauer, ktorý veľmi rád pihal pálenku, našiel flašu s karbolom a mysliac si, že je v nej nejaká zvláštna pálenka, poriadne si potiahol z nej

a naskutku klesol. Chceli ho zaviesť do nemocnice, ale na ceste dokonali.

Utopila sa. V Bošáci 4-ročná Emilia Kaššovic dňa 8. septembra utopila sa v potoku, ktorý následkom paždov bol rozvodnený. Jej mrtvolu len na druhý deň vylovili z potoka.

Obrovský vinič. V zahrade beregszászského obyvateľa Jána Pappa je jeden vinič, na ktorom tohoto roku bolo 1100 úplne vyvinutých strapečov hrozna.

Newyorský mešťanosta Gaynor, proti ktorému nedávno spáchali útok, sa už vyliečil a už aj vstal z postele. Mešťanosta o niekoľko dní opustí nemocnicu a cieľom úplného zotavenia sa odcestuje do kúpeľov.

Krestania kupujte len u krestanov!

HOSPODÁRSTVO.

Pozorujme na čistotu pri dojení mlieka.

Niektorá gazdina sa ponosuje, že sa jej vydojené mlieko hneď zkslí, že je na ňom málo smotany a mnohá, zvlášte za teplého počasia je pre toto takmer zúfalá. Lenže pre toto ešte viacej trpia tí, ktorí mlieko kupujú a často sa stáva, že mnohý odberateľ pre skoré zkazkanie sa mlieka na svojho dosavadného dodavateľa sa nahnevá a najde si iného.

Ako si teda mliekar má pomáhať, aby sa jeho mlieko tak skoro nekýšilo? Predne musí vedieť, že na trvanlivosť mlieka má veľký vplyv počet v mlieku sa nachodiacich bacilov. Tieto bacily sú veľmi malé, slobodným okom vôbec neviditeľné telieska, ktoré nachodíme všade tam, kde niečo hnije. A takéto niečo sa po našich dedinských maštaliach vo veľkom množstve nachodí a v takýchto maštaliach nadojené mlieko je potom prirodzene na tie bacily zvlášte bohaté. V teplom mlieku sa tieto bacily neuveriteľnou rýchlosťou množia, pri čom sa prirodzene mlieko mení na svojej podstate a často dostane takú príchuf, že sa pre to stane takmer nepožiteľným. Naproti tomu v čistej, dobrej ventilovanej maštali, od zdravých, čisto držaných dojek nadojené mlieko a keď sú pri tom aj ruky ženy riadne umyté, je od tých bacil úplne slobodné, následkom čoho sa za dlhý čas môže udržať čerstvým.

Zvlášte, keď navykneme pred dojením vemeno dobre umyť, do sucha poutierať a prvé kvapky mlieka na zem vystrieknuť, dostaneme mlieko náležite čisté, ktoré dlho zostane čerstvým. Výhodné je mlieko hneď po vydojení scediť do zakrytých nádob čím je bacilom prístup ku mlieku hneď zamedzený a neni možné, aby rozličné

nečistoty, ako chlpy srstí, kúsky hnoja, slama, seno atď do mlieka napadaly.

Takéto manipulovanie s nadojeným mliekom zvlášte tam sa vyplatí, kde sa mlieko rovno predáva tým ktorí ho upotrebia; odberatelia hneď poznajú dľa chuti že mlieko je od riadneho dodávateľa v čistote dodávané a za také mlieko dozaista i väčšiu cenu vďačnejšie zaplatia.

Pokusmi sa dokázalo, že obyčajným, dnes najviac zvyklým spôsobom nadojené mlieko už po štyriadvadsiatich hodinách sa zkyší, kdežto mlieko s náležitou opatrnosťou, pri zachovávaní všetkých pravidiel čistoty nadojené v obyčajnej teplote v izbe aj po siedmych dňoch bolo chutné, bez toho, že by čo len znaku bolo v ňom po kyslosti, ba na lodi vydrží takto čiste nadojené mlieko čerstvú svoju chuť po celej ceste cez ďaleký Oceán.

Prirodzená vec je že nejakých zvláštnych príprav pri dojení vo väčšom hospodárstve robiť je holou nemožnosťou, ale predsa aj tu majú pozorovať na čistotu.

Dôležitou vecou je, aby sme mlieko čím skorej vyniesli z maštale a aby sme ho držali v chladnej a vyvetrenej miestnosti. Toto pravda platí len o tom mlieku, ktoré je určené na pitie.

Trochu inak zachádza sa s mliekom určeným k masliarstvu. Jestli postavíme mlieko na tiché miesto, utvorí sa na ňom smotana. Čím širšie, nižšie a plitkejšie sú nádoby, v ktorých mlieko stojí, tým skorej sa smotana oddelí od ostatného mlieka, ponač na povrch mlieka vystupujúca masť sa nestretáva s toľkými prekážkami, ako v naplnených vysokých nádobách.

Dokonale oddelenie smotany od mlieka sa týmto spôsobom vôbec docieľiť nemôže a dnes toto robia už umelým spôsobom.

Čím menšia teplota je pri oddelovaní sa tuku (smotany), tým bude viac smotany, ale v tejto je potom menej masti. vo väčšej teplote sa utvorí smotany menej, ale táto potom je o veľa masnejšia.

Smotana na mlieku sa musí usadiť pred zksnutím mlieka a je v nádobách plochých za teploty 12—15°C. za 36—48 hodín skončené, za teploty 15—18°C. za 24—30 hodín.

Akonáhle mlieko pod smotanou začne kysnúť hustnúť, vtedy sa už masť nedostane na vrch, lebo ho srazená hustá syrovina nepustí.

Smotanu schováme v čistej nádobe a v čistej miestnosti za teploty 12—15°C. Smotanu môžeme múťiť buď kyslú alebo sladkú. Kyslá smotana dá nám sice viac masla, ale toto není nikdy také, ako zo smotany sladkej, ktorá dá maslo lepšie a trvácnejšie.

Oznamuje sa, že knižku «Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi» ešte vždy dostať za 2 koruny u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszlén.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

DOPISY.

Z Povázia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Z Povázia už dávno ničeho nestálo v «Kresťane» a preto som sa chytil pera, aby som aspoň to dal na vedomie mojim rodákom, že žijeme a aby som našich vodcov upozornil na jednu veľmi vážnu vec. Ako žijeme? Priam tak ako cigáni, keď studený veter duje. Liberáli pachoria sa teraz v celom našom čarokrásnom Povázi. Nastaly zas časy, v ktorých dobre cítia sa u nás len židia. Našich pánov vodcov by som preto veľmi rád upozornil, aby dobrý pozor dávali pred voľbami do stoličných výborov. Dľa mojej mienky za stoličného výborníka nehodí sa ani žid, ani slúžny, ani notár, ani žiadon liberálny švihák. Tí veru ani jedon nezastanú náš ľud na stoličnom dome. Preto do stoličného výboru vyvoľme si len našich ľudí. O toto nech sa starajú naši povolani vodcovia.

S úplnou úctou

Kadlec.

Z Hrušován (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Uctive prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťan»-e.

Už i náš rychtár nahliada a vyslovil, sa že pri voľbe ľudáci, občania a rychtár, keď len koľko-toľko svedomitosti kresťanskej majú, musia na ľudáka hlasovať. A to nás teší, lebo z toho vieme, že pri voľbe do stolice my všetci čo statoční katolíci pod bielou zástavou budeme hlasovať na pánov: Pirchala, Konyakovszky a Fiebig, ktorí sú priateliba nášho dobrého kresťanského ľudu. Nech žijú poriadni ľudáci, až do smrti verní ľudovej zástave. Preč s liberálnymi rezníkami.

S kresťanským pozdravom

Svrček.

Oknom vyhadzuje peniaze, ktoré každý darmo platí za perie a hotové posteľe, kto sa neobráti k pravému prameňu. — Zvlášte pri kupovaní peria na posteľ máme byť veľmi obozretní a obrátiť sa len na najprvšieho rangu vývozný dom tohoto druhu. Ako taký odporúčame najlepšieho chýru obchod S. Benisch, v Deschenitz č. 826. Čechy, ktorý prisne čestnou a lacnou obsluhou, k úplnému uspokojeniu každého odberateľa všetko možné vynakladá.

Rozmary a Žarty.

Zdvorilosť. Otec: Ej, vy zlé deti! Čo to tu vystrážete? Kde je palica? Ktorého že mám prv zbit?

Janko: Otecko, najprv Anku, lebo dámy majú všade prednosť!

*

Z alumnea. Direktor školy, komu podriadené je aj alumneum, prišiel do tohoto a zkušal alumnistov, ako sú so stravou spokojní. Pýtal sa:

— Nuž, chlapei, či dobre varia?

— Dobre! — odpovedali šarvanci.

— A jako že je to s mäsom, či je kuchárka spravidlivá?

— Áno! — odpovedali spýtani.

— Či nedostáva jedon veľkú porciu a druhý malú?

— Ah nie — odpovedali razom alumnisti — my všetci dostávame len malé porcie,

*

Neprirodzená smrť. Umrel váš muž prirodzenou smrťou?

— Ah nie, prosím, mali sme doktora.

Odkazy redakcie.

P. O. Cs. Dostali sme a opravené príležitostne uverejníme.

J. H. Cz. Meno dopisovateľa nesmieme prezradiť

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 17. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	20:10—20:95
» stolnobelohradská, nová	«	20:00—20:80
» peštianska, nová	«	20:05—20:85
« banátska, nová	«	20:10—20:90
Raž prvotriedna	«	14:60—14:70
« druhotriedna	«	14:40—14:55
Jačmeň nový, prvotriedny	«	14:00—14:40
Ovos prvotriedny	kor.	16:00—16:30
« druhotriedny	«	15:70—16:00
Kukurica	«	12:70—12:20
Repica nová	«	—

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	16:90	16:50	16:10	14:90	15:10	14:40	13:40
č.		7	7½	8			
K.		12:40	10:40	6:40			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	7:70—7:90
« hrubé	«	8:50—8:70
Fazula veľká biela	«	22:50—24:00
Fazula strakavá	«	25:00—27:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	26:00—28:00
« lúpaný	«	46:00—54:00
Šošovica čistá	«	23:00—27:00
Mak	«	66:00—70:00
Proso	«	18:00—20:00
Rasca (kmín)	«	78:00—80:00
Konopné sáme	«	20:00—21:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	3:70—3:90
« « ružové	«	4:20—4:40
« « žlté	«	5:80—6:00
Datelinové sáme , červená datelina	kor.	—
« « lucerna	«	148:00—153:00

Všetko po 10 kilogrammoch.

Mäsité články:

Sviňská masť budapešianska	«	173:00—174:00
« « vidiecka	«	—
Slanina mestská 4-kusová	«	141:00—142:00
« « 3-kusová	«	143:00—144:00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor.	89:50—90:00
« kockový	«	91:50—92:00

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšíreným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze nevyhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách shtovujú z kalmuku a barchetu, odhodlali sme sa, že zvláštnej trvácnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sodpovedajú všetkým nárokom objednávateľov.

Výhodné ceny pre poľných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na prábu objednané zasielame franko na každú železničnú a poštovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná atresa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovcov na kone **SOMOGYSZILL.**

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
Za nezodpovedné dáme zpiatky peniaze.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačne perie na posteľ!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; diele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, akc snah biele, drápané 6 K 40 n.; 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 k. 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj fajnejšie papierie z prs 12 K. - Pri oblednani 5 kg. franko. -

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dĺžky. 60 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm dlhé 140 cm. široké 13 K, 14,70 K, 17,80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4,50 K, 5 K, 5,20 K, 5,70. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12,80, 14,80 K. Vývoz s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazi obšírny denník zdarma a franko **S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy).**

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

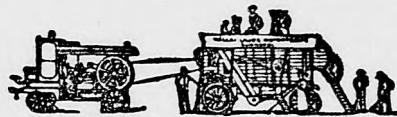
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchjší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdóm aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrázi mi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

A vonatok indulása Bpest ny. p. udvarról.

Érvényes 1910 május 1-től.

A vonatok érkezése Bpest ny. p. udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-néme	vonat-szám	óra	perc	vonat-néme	vonat-szám	óra	perc	vonat-néme	vonat-szám	óra	perc	vonat-néme
148	5 15		sz. v. Rákospalota-Ujpest	714	12 05		sz. v. Szeged, Szolnok	148	8 51		sz. v. Rákospalota-Ujpest	157	12 05		sz. v. Rákospalota-Ujpest
122	5 35		Ersekújvár, Ipolyáság	4106	12 10		Esztergom	145	5 05		Dunakeszi-Alag	188	1 20		Nagymaros
718	5 50		Szeged, Szolnok	14023	12 20		Zsolna, Berlin	723	5 25		Cegléd	708	1 25		gy. v. Bukarest, Bázias
152	6 00		Göd	128	12 25		Nagymaros	725	5 35		Cegléd	108	1 40		Páris, Wien
4102	6 10		Esztergom	114	12 45		Wien	4101	5 50		Esztergom	508	1 50		(Kolozsvár, Tövis, Sz.-Németi, Szolnok)
150	6 20		Rákospalota-Ujpest	160	12 55		Rákospalota-Ujpest	139a	5 55		Nagymaros	159	1 55		Rákospalota-Ujpest
8502	6 35		Lajosmizse, Kecskem.	162	1 30		Dunakeszi-Alag	725a	6 00		Cegléd	4107	2 05		Esztergom
102	6 50		k. ost. (Wien, Páris, Ostende, ex. v. London)	41147	1 50		Piliscsaba	147	6 05		Rákospalota-Ujpest	161	2 40		Dunakeszi-Alag
519	7 00		gy. v. (Nagyvárad, Arad, Brassó, Nagyszében, Körösmészó)	504	2 00		gy. v. (Szatmár-Németi, Kolozsvár, Brassó)	721	6 20		Cegléd	163	3 00		Rákospalota-Ujpest
1404	7 05		Zsolna, Berlin	128	2 10		sz. v. Párkány-Nána	901	6 25		k. o. e. Konstantinápoly, Belgrád	6507	3 20		Kecskem., Lajosmizse
104	7 56		Nagyszombat, Wien	164	2 15		Rákospalota-Ujpest	7012	6 30		Konstantinápoly, Bukarest	183a	4 00		Rákospalota-Ujpest
154	8 05		Dunakeszi-Alag	4108	2 20		Esztergom	139	6 35		sz. v. Nagymaros	718	4 05		Temesvár J., Szeged
708	8 15		gy. v. Orsova, Bázias	106	2 30		gy. v. Wien, Páris	1407	6 40		sz. v. Berlin, Zsolna	127	4 10		Nagymaros
712	8 30		sz. v. (Temesvár, Karánseb., Bázias)	120	2 35		sz. v. Galánta	217	7 15		tszsz. Párkány-Nána	4109	5 00		Esztergom
184	8 45		Nagymaros	722	2 45		sz. v. Bukarest, Bázias	709	7 20		sz. v. Bukarest, Bázias	215	5 30		tszsz. Ersekújvár
4104	9 06		Esztergom	6504	2 50		Lajosmizse, Kecskemét	501	7 30		gy. v. (Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget)	185	5 38		sz. v. Rákospalota-Ujpest
116	9 20		Wien, Berlin	164a	3 10		Rákospalota-Ujpest	149	7 35		sz. v. Rákospalota-Ujpest	185a	5 45		Nagy-Maros
156	9 40		Rákospalota-Ujpest	166	4 10		Rákospalota-Ujpest	117	7 40		Páris, Wien	115	5 55		Wien, Berlin
8508	11 15		Lajosmizse, Kecskemét	130	4 20		Nagymaros	4108	7 45		Esztergom	1401a	6 20		gy. v. Berlin, Zsolna
168	11 20		Rákospalota-Ujpest	716	4 30		Szeged	6501	7 50		Kecskem., Lajosmizse	707	6 35		Orsova, Bázias
186 ¹⁾	11 35		Nagymaros	108	5 15		gy. v. Wien	151	7 55		Göd	167	6 40		sz. v. Rákospalota-Ujpest
780 ²⁾	11 50		Cegléd	138	5 20		sz. v. Szob	727	8 05		Cegléd	105	7 10		gy. v. Wien
				724b ³⁾	5 40		Cegléd	131	8 10		Párkány-Nána	711	7 40		sz. v. Bázias, Temesvár
				124a	6 00		Rákospalota-Ujpest	719	8 35		Kiskunfélegyháza	4113 ⁴⁾	8 10		Rákospalota-Ujpest
				724a	6 10		Nagymaros	123	8 45		Párkány-Nána	187	8 20		Piliscsaba
				124b	6 20		Cegléd	153	9 10		Dunakeszi-Alag	125	8 50		Nagymaros
				724	6 35		Nagymaros	705	9 20		gy. v. Szeged	107	9 06		gy. v. Párkány-Nána
				4110	6 40		Esztergom	1403	9 40		gy. v. Berlin, Zsolna	729 ⁵⁾	9 20		sz. v. Wien
				728	6 45		Cegléd, Szolnok	4105	9 55		sz. v. Esztergom	4111	9 25		sz. v. Cegléd
				1406	6 50		gy. v. Pozsony, Berlin	155	10 25		sz. v. Rákospalota-Ujpest	8508	9 30		Esztergom
				124	6 55		sz. v. Párkány-Nána	715	10 40		sz. v. Szeged	171	9 35		Kecskem., Lajosmizse
				170	7 00		Rákospalota-Ujpest	119	11 15		sz. v. Galánta	1406	9 45		gy. v. Dunakeszi-Alag
				142a	7 20		Vác					511	9 55		gy. v. Berlin, Zsolna
				798	7 35		Cegléd					4115 ⁶⁾	10 00		sz. v. (Nagyszében, Brassó, Kolozsvár, Stanisla)
				8506	7 40		Lajosmizse					1411 ⁷⁾	10 10		Piliscsaba
				172	8 00		Dunakeszi-Alag					129	10 25		Vác
				710	8 05		Bukarest, Bázias					113	10 35		Nagymaros
				132	8 20		Párkány-Nána					6513	10 40		Wien
				4112	8 30		Esztergom					717	11 00		Ocsa
				1408	8 40		Zsolna, Berlin					101	11 05		Szeged, Szolnok
				118	9 30		Wien, Páris					171a ⁸⁾	11 20		(London, Ostende, ex. v. Páris, Wien)
				502	9 35		gy. v. (Kolozsvár, Bukarest, Stanisla)					121	11 50		sz. v. Rákospalota-Ujpest
				702 ⁹⁾	11 50		Bukarest, Konstantinápoly								gy. v. Ersekújvár

A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről.

4002	6 00	sz. v.	Esztergom	délrelejt
4004	8 54		Esztergom	
4006	12 08		Esztergom	délután
4014 ¹⁾	12 57		Piliscsaba	
4008	2 11		Esztergom	
4010	6 30		Esztergom	
4012	8 22		Esztergom	

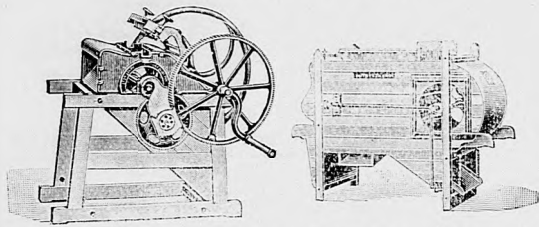
A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4001	5 53	sz. v.	Esztergom
4003	7 48		Esztergom
4005	10 04		Esztergom

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4007	2 10	sz. v.	Esztergom
4009	5 20		Esztergom
4018 ²⁾	8 21		Piliscsaba
4011	9 31		Esztergom
4015 ³⁾	10 37		Piliscsaba

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie **hospodárske stroje:**

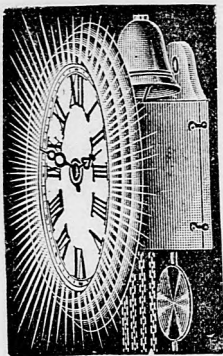

Mlátačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhý. Stroje na siatie. Brány. Hrable. Stroje na rezanie kapusty, burgvne, zemiakov a dreva. — Mang e. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kôry a lupanie kukurice atď. atď.

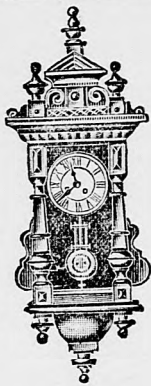
Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicsce, Trencsenmegye).

Budíček s vážovým zvonom, s bijúcim strojom.

I a Kvalita 3 ponduse, bije pol a celé hodiny, budi hlasným vážovým zvonom. Sklenená platná číslica, s pekne politrovaným okrúhlým rámom 30 cm. priemeru . . . K. 6.— So svietiacou platňou K. 6.50 Okrúhle hodiny s dní K. 6.—

Najnovšie pendlové hodiny s hudobným a bijúcim strojom. Budíček a hudba v skvostnej orechovej farby skrinke 75 cm. výšky, bije pol a celé hodiny, bije a hrá najkrásnejšie hudobné kúsky v ktorejkoľvek hodine K. 14.—

Tieže hodiny bez hudby a vážového bitia K. 10.—

Nesodpovedajúci tovar prima sa zpiatky behom 8 dní franko, neporušený a penaze zaň vrátia sa bezodkladne. Záruka 3 rokov zasiela s poštovou dobiereku. Prvý a najväčší sklad hodinový

Max Böhnel, Wien, IV. Margaretenstr. 27/55.

Ráďte žiadať najväčší a najpeknejší cenník s 5000 vyobrazeniami, ktorý každému posiela sa ochotne a zdarma.

Lacné perie a páperie!

1 kg. šedého driapaného peria K 2.—, polobiele K 2.80, biele K 4.—, prima páperisté K 6.—, najjemne šie K 8.—, páperie šedé K 6.—, biele K 10.—, prsné K 12.—, od 5 kg. počnúc franko.

Hotové postele

2 hustého červeného, modrého, žltého alebo bieleho nankingu. 1 perina veľkosť 180/116 cm. s 2 vankúšmi veľkosť 80/18 cm. do statočne naplnené s novým šedým tivačim perim a 16.—, polopáperim K 20.—, páperim K 24.—. Perina samo na K 12.—, 14.—, 16.—, vankúše K 3.—, 3.50, 4.—. Periny 180/40 cm. veľké K 15.—, 18.—, 20.—. Vankúše 90/70 alebo 80/80 cm. veľké K 4.50, 5.—, 5.50. Spodné periny z gradlu 180/116 cm. K 12.—, 15.— zasiela — na dobiereku, obal zdarma, od 10 korún vyše ranko. —

MAX BERGER, DEŠENICE č 1123. (Čechy).

Cenník matracov, pr kryvadiel a ostatného postelého tovaru zdarma a franko. Nehodiace sa zamením alebo penaze vrátim.

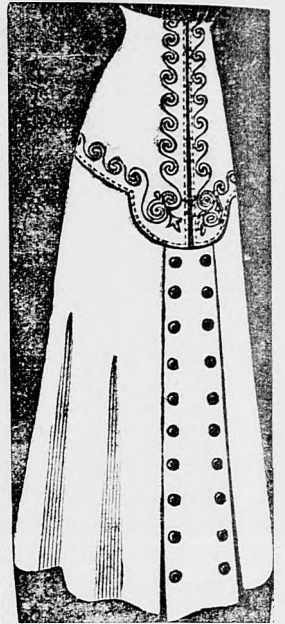
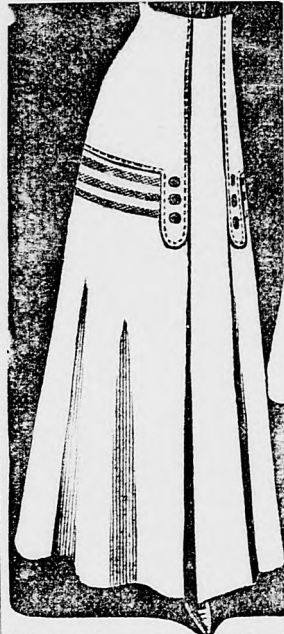
Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30,

36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 spodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. šírka K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—. Lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiereku. Výmena a navratenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135. pri Pilsen (Čechy).**

Kto žiada pozíčku?

Kto na svoj majetok záložnú pozíčku mieni si vypozičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-birtokosok Ürszages Földhitelintézet» Budapest, V., Gőza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak málo jako aj veľkú pozíčku, preto aby bolo spomenuto stredno- a malo-hospodárom. Pre toto pozíčky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prínutný je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou pozíčkou ľahko môže pomôcť na jeho tárahách. Predošlých veniteľov tento ústav s touto pozíčkou vyplatiť, a za lacné penaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dáváním tejto pozíčky spojené. Pozíčky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš pozíčku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy háskadly, lebo v celkosti alebo v čiastkách bez všetkých pobodných výdavkov môže si splatiť. Pri prechlovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bar komu ochotne odpoveda.

Reklám 5 korún.

Zvláste podarená novota, ktorá každej panej veľmi pekne stojí. Jej passé ozdobené je pantami z látky dla najposlednejšej módy. Za silnej šatovej látky pre pánov fajbovej vzorky 5 K Z ľajnového hlačkého polysukna v čiernych, tmavomodrých, tmavých, sivých a zeledných farbách 7 K. Tieto ceny vzťahuju sa na sukne bez midra. S midrom každá sukna orahšia je a 50 halierov.

Vindobona 8 kor.

Najpeknejši fazon čo sa dá myslieť krásne formovaná horna čiastka fajnovy je štikovaná, dolu zpúšťa sa v podobe zvona gombikami ozdobená sukna. — Módný kostüm z látky, v stredno alebo tmavo sivých farbách alebo z prima jakosti po súkna v čiernych, tmavo modrých, tmavých a sivých farbách 8 korún. Z modnej homespun tkaniny, sivej drapp, a olivovej farby látky 10 K. Z diagonál tkaniny v sivej farbe 12 korún. Zo zvláste dobre dekatirovaného sukna v čiernych, tmavo modrých a barnavých farbách 15 K.

Objednenie v listoch účastné je zvlástej pozornoti. Aby sme každému čo najrychlejši posluž f mohli, prosíme uiať nám veľkosť drieku a kľbov a dážku sukne dla miery zpredku a zo zadku. Prosíme ďalej o presne pravú adresu odberavateľa. Tymto spôsobom každý jednohlivý kus vyst ojený je sve omite a prisne dla miery. Dalej prosíme objednavateľa o presne udanie mena a bydla. Módné album saše, krom vyšudanych veľmi pekne vyhotovených vzoriek obsahuje viacej ako sto novôt v najľajnejších farbách a na žiadosť odošleme ho franko po pošte každej punej.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse Nr. 2.

Dopisovanie v každej reči.

Ochranca zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal 1 a 2 korunách. Prípäť treba len povodný slanovinový lieh sily